

6.9.2024 16. helluntain jälkeisen viikon perjantai

Päivän epistola

”Kristuksen veressä meillä on lunastus, rikkomustemme anteeksianto. Näin Jumala on antanut armonsa rikkouden tulla runsaana osaksemme ja suonut meille kaikkea viisautta ja ymmärrystä. Hän on ilmaissut meille tahtonsa salaisuuden, sen Kristusta koskevan suunnitelman, jonka hän oli nähnyt hyväksi tehdä ja joka oli määräajan tullessa toteutuva: hän oli yhdistävä Kristuksessa kaiken, mitä on taivaassa ja maan päällä. Jumala on myös antanut Kristuksessa meille perintöosan, niin kuin hän oli suunnitellut ja ennalta määrännyt – hän, joka saattaa kaiken tapahtumaan tahtonsa ja päätöksensä mukaisesti. Siksi meidän, jotka olemme jo ennalta saaneet panna toivomme Kristukseen, tulee elää Jumalan kirkkauden ylistykseksi. Kristukseen tekin nyt uskotte kuultuanne totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin. Häneen uskoessanne te myös olette saaneet luvatus Pyhän Hengen sinetiksenne. Se on meidän perintöosamme vakuutena, joka takaa meille lunastuksen, Jumalan kirkkauden ylistykseksi. Saatuani kuulla teidän uskostanne Herraan Jeesukseen ja rakkaudestanne kaikkia pyhiä kohtaan olen lakkaamatta kiittänyt Jumalaa teistä muistaessani teitä rukouksissani. Minä rukoilen, että Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille viisauden ja näkemisen hengen, niin että oppisitte tuntemaan hänet.” (Ef. 1: 7 – 17)

Tämänpäiväinen tekstimme jatkaa eilistä sillä tavoin, että jakeet 7 – 9 on luettu jo eilen. Kommentit noihin jakeisiin ovat eilisessä tekstissä. Tänään jatkan kommentointia alkaen jakeesta 10.

”Joka oli määräajan tullessa toteutuva” viittaa Kristusta koskevaan suunnitelmaan. Kyseessä on Kristuksen elämäntyö ja lopullisesti kuolema meidän puolestamme. Kristuksessa taivas ja maa yhdistyvät.

Sitten Paavali siirtyy käsittelemään efesolaisten asemaa Jumalan pelastussuunnitelmassa. Jakeissa 11 – 14 kannattaa kiinnittää huomioita sanoihin ”me” ja ”te”. Me tarkoittaa juutalaisia ja te tarkoittaa pakanoita (niitä, jotka eivät ole juutalaisia).

”Jumala on myös antanut Kristuksessa meille (=juutalaisille) perintöosan” tulee ymmärtää Messiaksen odotuksen taustaa vasten. Kuuluminen tiettyyn ryhmään toisi pelastuksen. Tämä ajattelutapa oli yleinen esimerkiksi Qumranin yhteisössä.

Efesolaisille (ymmärrettävä pakanoille) luvataan sama asia. Efesolaiset uskovat kuultuaan totuuden

sanan, joka on evankeliumi. Tämän vastakohtana on juutalainen laki, joka ei tuo pelastusta. Pelastus tulee uskosta Kristukseen ja sen vakuutena on Pyhän Hengen sinetti, niin kuin se on juutalaistenkin pelastuksen vakuutena. Lakiin perustuvassa juutalaisuudessa tehtiin lihaan merkki liitosta, mutta Pyhän Hengen sinetti ei ole lihallinen vaan hengellinen. Pelastuksen mahdollisuuden saaminen yhdistyy kasteen ja voitelun sakramentteihin. Kasteen jälkeen pappi voitelee kastetun mirhavoiteella ja lausuu (useita kertoja) ”Pyhän Hengen lahjan sinetti. Amen.” Mirhavoide on Suurella viikolla jumalanpalveluksessa valmistettu voide, joka annetaan papeille Pyhän Hengen vuodatusta varten. Varhaisessa kirkossa Pyhän Hengen vuodatus tapahtui sillä tavoin, että piispa asetti kätensä kastetun päälle ja vuodatti Pyhän Hengen armolahjan.

Perintöosa tarkoittaa pelastusta, osuutta Jumalan valtakunnassa. Pyhä Henki on annettu meille vakuudeksi siitä, että meillä on pelastuksen mahdollisuus. Kyse on nimenomaan mahdollisuudesta, ihminen voi vapaudessaan toimia yhdessä Jumalan kanssa edetäkseen kohti Jumalan valtakuntaa tai kieltäytyä siitä.

”Lunastus” tarkoittaa vapaaksi ostamista. Se merkitsee, että Kristus on vapauttanut ihmiset synnin, kuoleman ja Perkeleen vallasta. Vanhassa testamentissa sitä käytettiin esimerkiksi, kun orja lunastettiin vieraan vallasta tai jos aikaisempi omistussuhde palautettiin. Yhtenä lunastustapahtumana pidetään kansan vapauttamista Egyptin orjuudesta. Profeetat korostivat Jumalan lunastustoimintaa. Jesaja kirjoittaa lopunajallisesta lunastustyöstä. Uudessa testamentissa lunastuksen yhteyteen kuuluu sovittaminen. Kristus lunastaa meidät vapaaksi ja samalla sovittaa meidät Isänsä kanssa.

Tekstimme loppuosassa Paavali kiittää Jumalaa. Rukouksen teksti muistuttaa paljon Filemonin kirjeen jakeita 4 – 5. Rukouksen teksti on saanut vaikutteita sekä Kolossalaiskirjeen että Efesolaiskirjeen aluista ja myös psalmeista 110 ja 8.

Paavali osoittaa isällistä rakkautta rukoillen efesolaisten puolesta. Jos kyseessä on kiertokirje, niin silloin tulee kosostaa sanaa te, teidän puolesta. Kyseessä on esirukous toisten puolesta. Tämän soisi olla esimerkki meille. Paavali rukoilee efesolaisilla viisautta ja Jumalan tuntemista.

Päivän evankeliumi

”Siihen aikaan oli taas kerran koolla paljon ihmisiä. Kun heillä ei ollut syötävää, Jeesus kutsui opetuslapset luokseen ja sanoi: ”Minun käy sääliksi näitä ihmisiä. He ovat olleet luonani jo kolme

päivää, eikä heillä ole mitään syötävää. Jos lähetän heidät kotiin nälkäisinä, he uupuvat matkalla. Monet heistä ovat tulleet kaukaakin.” Opetuslapset sanoivat hänelle: ”Mistä kukaan täällä asumattomalla seudulla voi hankkia leipää näiden ruokkimiseksi?” ”Paljonko teillä on leipiä?” Jeesus kysyi. He vastasivat: ”Seitsemän.” Jeesus käski väen asettua istumaan. Sitten hän otti ne seitsemän leipää, lausui kiitoksen ja mursi leivät ja antoi palat opetuslapsille. Opetuslapset jakoivat ne sitten kansalle. Heillä oli myös muutama pieni kala. Jeesus siunasi kalat ja käski tarjota nekin. Ihmiset söivät kyllikseen, ja tähteeksi jääneitä paloja kerättiin seitsemän korillista. Väkeä oli noin neljäentuhatta. Kun Jeesus oli lähettänyt heidät pois, hän kohta nousi opetuslasten kanssa veneeseen ja meni Dalmanutan seudulle.” (Mark. 8: 1 – 10)

Sama kertomus löytyy myös Matteukselta (Matt. 15: 32 – 29). Tämä kertomus eroaa Markuksen evankeliumin aikaisemmasta kertomuksesta, jossa Jeesus ruokki viisituhatta miestä (Mark. 6: 34 – 44). Ihmiset ovat olleet Jeesuksen luona jo kolme päivää, opetuslapset tietävät heillä olevien ruokatavaroiden määrän, tässä suoritetaan kaksi siunausta, tähteitä kerätään seitsemän korillista ja väkeä on neljäentuhatta. Vaikka eroavaisuuksia on näin paljon, niin on mahdollista, että kyseessä on kaksi eri kertomusta samasta asiasta.

Jos katsomme asiota, jotka ovat yhteisiä kahdelle ”eri” ruokkimisihmeelle, niin ihmiset ovat autiolla seudulla, kyseessä on messiaaninen ateria joka ennakoi ehtoollista. Selvästi erottava asia on seitsemän korin mainitseminen, luku, joka viittaa pakanalähetykseen varhaisessa kirkossa. Jeesuksen motiivina ruokkia ihmiset on sääli, kolme päivää oli kulunut, eikä kansalla ollut syötävää. Poislähtäminen voisi olla vaaallista, kansa voisi uupua. Asumattoman seudun yhdistäminen leipään muistuttaa lukijaa israelilaisten ruokkimisesta mannalla, kun he olivat erämaavaelluksella.

Seitsemän korillista katsotaan viittaavan pakanalähetykseen. Taustalla on juutalaisuuden ja varhaisen kirkon ajattelu. Vanha testamentti (1. Moos.10: 1 - 32) luettelee Nooan jälkeläisiä 70, joista kasvoi ”maailman 70 kansaa”. Tämä oli juutalainen näkemys. Varhainen kirkko käytti Vanhan testamentin kreikkannosta Septuagintaa, jossa luettelo hieman poikkeaa hepreankielisestä tekstistä ja sen mukaisesti opetti 72 kansasta. Lähes samanlainen luettelo löytyy Ensimmäisen Aikakirjan alusta. Luku seitsemän yhdistetään myös seitsemään alkukirkon diakoniin (Ap.t. 6: 1 – 7).

Jeesuksen toiminnan motiivi oli sääli nälkäisiä ihmisiä kohtaan. Varhaisessa kirkossa kiinnitettiin huomiota jo kuluneeseen aikaan, kolmeen päivään. Tämä voitiin ymmärtää pidempänä ajanjaksona, kyse olisi silloin jo kastetuista ihmisistä. Luvun seitsemän katsottiin viittaavan Pyhään Henkeen. Seitsemän viittaa myös luomisen seitsemään päivään, kahdeksas päivä on jo ikuisuus, Jumalan

valtakunnan aika. Äsken kastetut tulevat ravituiksi ja tähteitä jäi seitsemän korillista, tämä viittaisi siihen, että äsken kastetut eivät vielä kykene vastaanottamaan kaikkea opetusta.

Jeesuksen suorittama ruoan siunaus ennakoi ehtoollisen asettamista. Edellisen ruokkimisihmeen yhteydessä kerättiin kaksitoista korillista ja se liitetään kahteentoista Israelin heimoon. Kertomuksessa ruokitaan israelilaisia, Jeesus toimii juutalaisten keskuudessa. Tässä kertomuksessa tähteitä on 7 korillista, jonka katsotaan viittaavan lähetystyöhän pakanoiden keskuudessa.

Dalmanutan sijaintia ei tiedetä, jotkut sanovat sen olevan joko Magdala tai Magadan. Sijainti on todennäköisesti Gennesaretin järven länsipuolella.